

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

N R . 5

80. ÅRGANG
9. MARS

1 9 6 8

Side 68:

ENHETEN
I DAGENS
KATOLSKE
MILJØ

Side 70:

LÆRERAKADEMIET —
NY KIRKESTRID?

Ad experimentum har biskop John W. Gran tillatt bruk av den norske autoriserte oversettelse av messens canon. Den norske teksten ble brukt i norsk dialogmesse og i norsk sunget høymesse fra første søndag i fasten.

Dette berører ikke den stille privatmesse som fortsatt skal leses på latin, heller ikke den gregorianske høymesse.

Over en halv million flyktninger er samlet i leire, skoler og kirker i Syd-Vietnam. Den katolske erkebiskopen av Saigon har oppfordret hovedstadens katolikker til å yde all mulig hjelp til de hjemløse og samtidig stille seg til disposisjon som blodgivere. Caritas Vietnamese gir i øyeblikket direkte hjelp med mat og penger til 49 000 flyktninger i 26 hjelpesentra.

Den katolske kirke spiller en viktig rolle i forsøkene på å få slutt på den syv måneder gamle krigen i Nigeria i Afrika mellom forbundsregjeringen og utbryterstaten Biafra, forteller Catholic Herald. Pave Paul har sendt direkte appeller til lederne for de stridende parter og katolske hjelpeorganisasjoner yder stytte i form av medisiner og annen nødhjelp. (Nigeria har en befolkning på 40 millioner mennesker, 2,5 million av disse er katolikker.)

Kardinal Heenan i London har godkjent opprettelsen av et kontor som skal hjelpe prester og søstre som ønsker å fratre. Hjelpebiskop Casey blir leder for den nye organisasjonen.

To franske misjonærer er drept under kampene i Hué i Vietnam de siste dagene. Det er prestene Pierre Poncet og M. Cressenier.

Hjelpebiskopen av Sevilla i Spania, Lachiondo har rettet kritikk mot de dårlige arbeids- og levevilkår som arbeiderbefolkningen i forskjellige deler av Andalusia lever under. I et brev som ble lest opp i kirkene går biskopen inn for opprettelsen av frie næringsorganisasjoner som kan beskytte arbeidernes rettigheter. (KNA minner om at det bare finnes statlige næringsorganisasjoner i Spania.)

I Duluth i USA har en katolsk prest oppfordret elever ved fem høyere skoler til å nekte å gjøre militærtjeneste i Vietnam. Presten spredte flyveblader på skolene hvor han betegnet krigføringen i Vietnam som illegal og umoralsk. Prestens handling har skapt storm i skolekretser, mens biskopen av Duluth, Francis J. Schenk sier i en erklæring at pastoren har rett til å handle etter sin samvittighet, intet i hans flyveblader strider heller mot den tradisjonelle katolske lære om militærnektning av samvittighetsgrunn.

Erkebispedømmet Ottawa i Kanada har offentliggjort en finansoversikt for 1967 over bispedømmets inntekter og utgifter, i oversikten inngår også oppgaver over erkebiskops Plourdes og prestenes inntekter. Erkebiskopen sier at han betraktet offentliggjørelsen som en del av det reformarbeide som pågår for å gi legfolk større medansvar i menighetene.

Kardinal Frings i Köln ba de troende i sitt erkebispedømme om å innskrenke årets karnevalsfeiring og isteden yde mer til de krigsrammede i Vietnam. I et opprop sier kardinalen: «Vi ser daglig bilder av nøden på fjernsynsskjermen. Kan vi så feire årets karneval med god samvittighet?»

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER	Stillemesse	Høymesse
OSLO: <i>St. Olavs kirke</i> , Akersveien 5. Biskopen og prestegården 20 72 26. Sogneprestkontoret 20 72 44	7.00 9.00 9.45 og 19.00	11.00
<i>St. Hallvard kirke</i> , Fransiskanerne, Enerhaugt. 4, tlf. 67 23 83	8.35 18.00	11.00
<i>St. Dominikus kirke</i> , Dominikanerne, Neuberggaten 15, tlf. 55 07 71	8.15 9.00 11.30	10.00
<i>Vår Frue Villas kapell</i> , Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 55 81 21	8.30	—
<i>Grefsen kapell</i> , Glads vei 23, tlf. 212355	11.00	9.30
<i>Lunden kloster</i> , Øvre Lunden, tlf. 21 25 87		10.00
ARENDAL: <i>St. Franciskus kirke</i> , Tyholmen, tlm. 22 209	8.00	11.00
BERGEN: <i>St. Paul kirke</i> , Christiesgt. 16, tlf. 15 410	9.00 19.00	11.00
<i>Vår Frue kirke</i> , Helleveien, tlf. 57 353 — 57 707	9.30 19.00	—
DRAMMEN: <i>St. Laurentius kirke</i> , Cappelsngt. 1, tlf. 83 20 19	8.30	10.30
FREDRIKSTAD: <i>St. Birgitta kirke</i> , Kongens gt. 9, tlf. 11 438	9.00	11.00
HALDEN: <i>St. Peters kirke</i> , Kristian V's pl. 1, tlf. 81 168	8.00	10.45
HAMAR: <i>St. Torfinns kirke</i> , Torvgt. 113, tlf. 23 751	8.30	11.00
HAUGESUND: <i>St. Josefs kirke</i> , Haralds gt. 21, tlf. 23 195	8.30	11.00
HØNEFOSS: <i>St. Theresia kirke</i> , Vesterngt. 5, tlf. 21 266	8.00	10.30
KRISTIANSAND S.: <i>St. Ansgar kirke</i> , Kirkegt. 3, tlf. 24 225	8.00	10.30
LILLEHAMER: <i>Mariakapellet</i> , Weidemannsgt. 3, tlf. 52 550	—	10.00
LILLESTRØM: <i>St. Magnus kirke</i> , Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85	8.30	11.15
MOSS: <i>St. Mikael's kapell</i> , Ryggeveien 24, tlf. 51 038	—	11.00
PORSGRUNN: <i>Vår Frue kirke</i> , Sverres gt. 26, tlf. 50 793	7.45	10.45
SARPSBORG: <i>St. Olavs kapell</i> (1. og 3. søndag) O. Haraldssonsgt. 49, tlf. 53765	17.30	—
STABEKK: <i>Maria kirke</i> , Nyveien 17, tlf. 53 77 35	8.30 19.00	10.45
STAVANGER: <i>St. Svithun kirke</i> , Dronningens gt. 8, tlf. 25 534	8.00	10.30
TØNSBERG: <i>St. Olavs kirke</i> , Sandefjordsgt. 1, tlf. 11 949	8.00	10.45
TRONDHEIM: <i>St. Olavs kirke</i> , Prinsensgt. 2a2 Biskopen og prestegården tlf. 21 214	8.45 19.00	11.00
<i>St. Elisabeth hospital</i> , Ila tlf. 21 670	6.15	—
KRISTIANSUND N.: <i>St. Eystein kirke</i> , Flintegt. 5, tlf. 72 779	8.00	11.00
LEVANGER: <i>St. Torfinns kirke</i> og <i>St. Eysteins sykehus</i> , Jernbanegt. 29	8.30	11.00
MOLDE: <i>St. Sunniva kirke</i> , Parkveien 23, tlf. 51 467	8.30	11.00
ÅLESUND: <i>Vår Frue kirke</i> , Nørvesund, tlf. 37 558	8.30	11.00
TROMSØ: <i>Vår Frue kirke</i> , Storgt. 94 Biskopen og prestegården, tlf. 3604	8.15	10.30
<i>St. Elisabeth hospital</i> , Mellomveien 15, tlf. 2101	6.20	—
BODØ: <i>St. Eysteins kirke</i> , Hernesveien 22, tlf. 21 783	8.15	10.30
HAMMERFEST: <i>St. Mikael kirke</i> , Salsgt. 52, tlf. 1447 (1. VII—31. VIII) (St. Elisabeth Institutt, tlf. 1392)	19.00 8.00	10.30 10.30
HARSTAD: <i>St. Sunniva kirke</i> , Skolegt. 4, tlf. 1205	8.00	10.30

HØFLIG SNAKK?

Sammenslutningen med det lange navn, Norges Katolske Kvinneforbund, NKKF, Distriktsforbund Sør-Norge har invitert til et møte i Oslo den 20. i denne måneden. Det er tyve år siden FN fikk sitt charter om menneskerettighetene, og NKKF-styret har med klokskap valgt ut to emner som skal behandles, befolkningseksplosjonen og spørsmålet om «åpne grenser eller hjelp i hjemlandet». Vi vil gjerne helhjertet slutte oss til en oppfordring til katolske kvinner om å delta i dette møtet, men vi vil samtidig benytte anledningen til å peke på et antagelig ikke uvesentlig problem for noen av deltagerne: Vil de her kunne få en fri og åpen debatt mellom trosfeller om et vanskelig problem hvis de måtte ønske det?

Legmannskongressen i Roma i oktober ifjor ga tydelig uttrykk for sitt syn på det som vel fremdeles er ett av dagens mest brennende spørsmål i forbindelse med den enorme befolkningsøkningen. Vi skal nøye oss med å minne om det enstemmige norske forslaget som ble fremmet der nede:

«Det annet Vatikanconsil har med fornyet kraft understreket familiens sosiale, moralske og religiøse verdi. I sin encyklika *Populorum Progressio* har pave Paul VI erklært at befolkningseksplosjonen i dagens verden utgjør en fare for menneskenes harmoniske utvikling. Som legfolk er vi overbevist om at ansvarlig familieplanlegning er nødvendig for å garantere den ekteskapelige kjærlighets integritet og familien som institusjon i en verden hvor den totale befolkning øker i stigende tempo. Ut fra denne utvetydige viten og i et kristens perspektiv, mener vi at valget av midler for å hindre befruktning må overlates til de gifte pars samvittighet med tilbørlig erkjennelse av de medisinske, psykologiske, økonomiske og sosiale realiteter.»

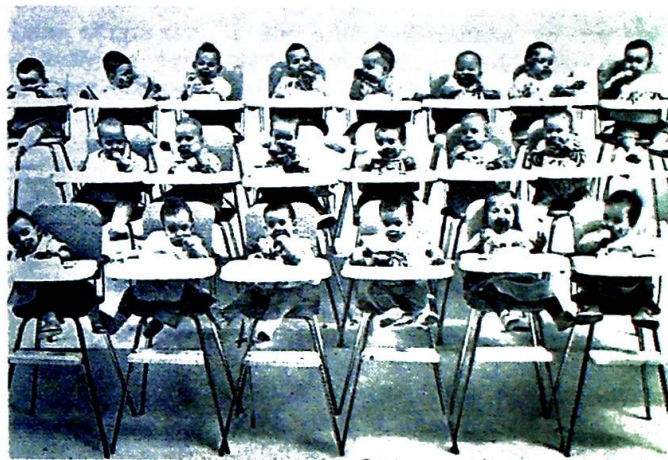
Det foreligger ikke noe svar fra Kirkens læremyndighet på spørsmålet, men problemet finnes der hele tiden, som en, skal vi si, felles byrde. Ikke engang det faktum at mange katolske ektefeller i vår verden kanskje nå mener at de har truffet sitt valg og er tilbøyelige til å anse saken for avsluttet, kan forminske omfanget av dette.

Spørsmålet er altså, som ifjor høst, egentlig et uløst problem, uansett enkeltvise, personlige valg. Kirken, hele Kirken må få en løsning før eller senere på disse vanskelighetene. Selve avgjørelsen ligger hos paven, men all den stund et katolsk forbund reiser problemet i forbindelse med denne FN-dagen, er det en rimelig anledning til å drøfte prevensjons-problemet med stor frihet. Vi har sjelden eller aldri hatt en slik ekteskaps-debatt i et større forum her i nord, det ville etter vår mening derfor være mer enn beklagelig om man lot denne mulighet bli borte i intetsigende, høflig snakk, mangel på engasjement og mangel på vilje til å innrømme medansvar, ihvert fall for andres vanskeligheter.

Vi er oppmerksomme på at en av våre prester skal innlede om Kirkens syn på hele problemkomplekset rundt befolkningsveksten. Hans oppgave må sikkert, så langt vi kan bedømme det, delvis bli refererende og informerende. Det blir opp til de fremmøtte å stille de nødvendige

spørsmål, til hverandre for eksempel. Skjer det, kan man få en befriende meningsutveksling og en klarere følelse av å dele byrdene og bekymringene og usikkerheten med andre. Det ville, ettervinteren 1968, se ganske besynderlig ut om det her ikke ble talt med både kraft og — forståelse.

A. R.

IKKE BARN, MEN «MEDANSVARLIGE»

«— — både hierarkiet og Guds folk er medansvarlige. Denne overbevisning om at vi var to til å bygge opp Kirken, stilte både myndigheten og lydigheten i et nytt lys. Hierarkiets rolle er å høre på Guds folk og å tjene det. Myndigheten kan ikke lengre unnvære den ærlige, oppriktige og sanne samtale. Etter denne samtale kan og må myndigheten ta avgjørelsene, ydmyk, men allikevel i en overbevisning om at myndigheten er Guds stedfortreder. Nå forsto jeg at myndigheten bare kan styre dersom den har sikret seg samarbeidet av disse som må adlyde, men som er medansvarlige, og derfor må alvorlig høres på. At avgjørelsene bare var forsvarlige dersom de hvilte på samtalen — — —

Samtalen kan være vanskelig, til og med gjøre vondt. Men det første kravet som biskopen må stille til samtalen er ikke at den skal være hyggelig, men at den skal være sann, om den gjør vondt. Bare en sann samtale fremstiller problemene i det sanne lys. Prestenes og legfolkets opphisselse kan til og med være et tegn på sannheten. Det er ikke så lett for en biskop at såvel prestene som legfolket sier ham sannheten. Det er ikke så lett å vise dem at han ønsker å få høre sannheten, at de må si ham det de mener. Livet er jo ofte mye lettere hvis han ikke kjenner sannheten. Men kan en biskop tillate seg en slik feighet? Kan han av feighet svikte sin oppgave? Men hverken biskopen eller prestene og legfolket skal glemme at samtalen bare er et middel. Hensikten er samarbeidet i kjærligheten på grunn av fellesansvaret.»

Pave Paul VI

EN STERKERE, MER VIRKELIG

HYRDEBREV FRA DE KATOLSKE

Vår samtid innebærer et oppbrudd fra overleverte former i såvel den enkeltes som i samfunnets liv, oss er det gitt å medoppleve tilblivelsen av en ny tid — verden omkring oss søker sin vei og sin enhet. Med det II. Vatikankonsil ble en stor og rik brytningstid innledet i Kirken, da den resolutt og solidarisk trådte inn i denne søken, fullt oppmerksom på at den både rommer store farer og løfterike muligheter. Kristi Kirke er Guds kjærlighets vitnesbyrd i verden. Den ser i det nye ikke bare truslene om nød, fortvilelse, krig og kaos, men også opplegget til et verdensomspennende menneskelig brorskap i fred, fremgang og frihet. Den mobiliserer vår tro, vårt håp og vår kjærlighet til nesten, i dette veldige, avgjørende slag om menneskenes fremtid og skjebne. Det vil jo si at den kaller oss til å bli bedre og sannere kristne og til en mer ekte forståelse av ansvaret ved troens gave.

I denne bevegelige situasjon vender vi oss, under dette Troens År, til alle våre bispedømmers katolske kristne i et anliggende som forplikter oss, i vår egenskap av hyrder og lærere i Kristi Kirke. Ikke lite uro og brytning troende imellom gjør det ønskelig, at vi ved inngangen til fastetidens bot og besinnelse legger alle Kristi disipler Kirkens ubrytelige enhet alvorlig på hjerte. For enheten har alltid vært ett av den katolske kirkes slående kjennetegn og i dag frykter mange engasjerte troende at den er truet. Dem vil vi ganske særlig komme imøte, i forståelse og omsorg, for å styrke deres mot, befeste deres tillit og hjelpe dem til en sann og ekte oppfatning av enhetens umistelige verdi.

Kirken er én.

Kirken er én, fordi det er Jesus Kristi vilje at den skal være én. I hele dens lange historie har de katolske troende sett hen til apostlenes efterfølgere og til deres livs- og trossamfunn med arvtageren til Peters fullmakter, den romerske biskop. Denne enhet, som vi uttrykker gjennom prestens ord i hver eneste messe vi feirer, består uavkortet også i dag.

Det nye er at denne enhet er blitt mer spenningsfylt enn den har vært på lenge i Kirkens historie. Adskillige

katolske kristne forvirres av, at det er nettopp i dag, da de ikke-katolske kirkesamfunn søker mot enheten og vi trer i broderlig samtale med dem, at vi må revidere oppfatningen av vår egen indre enhet. De spør seg selv, noen ganger i angst, om vi kan bevare den enhet som hittil har vært vår styrke, samtidig med at vi knytter nye og nære bånd med anderledes troende kristne. Svaret er her, som alltid når troen utfordres av en ny og ukjent virkelighet, en fordypelse av det som er gitt. Den fordypelse vil vi gjerne hjelpe våre troende til, i troskap mot Ham som skritt for skritt førte sine venner og disipler inn i forståelsen av det hele og fulle frelsens Evangelium.

En ny forståelse av enheten.

Den katolske kirke har alltid kjempet med skismer og villfarelser, uten at de har kunnet bryte ned dens indre enhet. Med den åpne forståelse av andre kristne tradisjoner enn vår egen som konsilet har medført, oppdager vi også andre kristnes oppfatning av og søken mot enheten. De gresk-ortodokse kirker i Østen former et internasjonalt brorskap av selvstendige lokalkirker, og de mange ulike trossamfunn som utgikk fra den protestantiske reformasjon har i vår tid også begynt å søke sammen mot en enhet som ennå er i sin vorden. Dette innvirker på vår egen forståelse av enheten. Vi innser at denne ofte har vært ensidig juridisk begrunnet, og konsilet har med styrke utvidet og fordypet den til en levende og mer trosbegrunnet enhet. Kirken er ikke bare det samfunn alle kan se, med sin ledelse, sine biskoper og prester, sine ordensfolk og legfolk, sine institusjoner og lover. Kirken er Guds Folk underveis mot sin bestemmelse i Gud, på marsj gjennom menneskenes omskiftelige historie og solidarisk med den. Den er, sier konsilet i sin dogmatiske konstitusjon om «Kirken» (§ 1) et «tegn på og et redskap for den nære forening med Gud og hele menneskehetens innbyrdes enhet». I Kirken lever, synlig for verden, Jesu Kristi frelsestilbud til alle mennesker, gjennom Den Hellige Ånd, som ad mange usynlige veier taler til deres sinn. Kirken er samfunnet mellom dem

som har hørt og tatt til seg frelsens budskap ved apostlene, og som følger dem frem mot løftenes oppfyllelse.

Dermed er også sagt noe om hva Kirken ikke er. Jesus Kristi Kirke er ikke en lukket, selvtilstrekkelig forening av frelste, som om livet var stanset og historien lukket til, i og med vår egen sanne tro. «Min Fader arbeider alltid, helt til nu, og jeg arbeider også,» sier Jesus Kristus. «Så lenge det er dag, må jeg gjøre Hans gjerninger som har sendt meg» (Joh. 5, 17 og 9, 4). Dette er også Kirkens grunnlov. «Vi bærer denne skatt i lerkar,» sier Apostelen (2. Kor. 4, 7) — vi er et folk på vandring.

En slik kirke må også være et samfunn i det ytre, og ha en orden. Men enheten kan umulig være ene og alene en lov — kirkens liv lar seg ikke fange i paragrafer. Enheten blir her noe større, hvis ytterste grenser vi aldri vil kunne trekke, fordi bare Gud kjenner dem. Usynlig for våre øyne går den i dette perspektiv ut over det katolske samfunn vi kjenner til alle sant troende kristne, ja til hele den sammenfatning av alle mennesker og av alle ting i Kristus som er Guds frelsesplan (cf. Efes. 1, 10).

En enhet i mangfoldet.

Hvis denne forståelse av enheten innebar en svekkelse, enn si en oppløsning av vår bevissthet om å «være ett» (Joh. 17), ville det være en ulykke. Ikke bare for oss som deler den katolske tro, men for de mange andre kristne som i sitt enhetsarbeide nettopp venter og håper på et vitnesbyrd om usvekket enhet fra den katolske kirke. Her bærer vi ansvar for kristendommen som helhet; uten vår enhet blir den et salt uten kraft, rede til å bli tråkket ned av menneskene.

Men det er konsilets overbevisning og lære at vi her tvert om har en styrkelse av enhetstanken i den kristne kirke. Det er en mer krevende, men også en rikere, sterkere og mer virkelighetsnær enhet det dreier seg om i konsilets visjon av Kirken i verden. Den gir ikke avkall på noe av det som var og er vesentlig i den katolske enhet: Den apostoliske overlevering med feste i de fullmakter Jesus Kristus gav Peter, den ene tro, de samme

ETS NÆR ENHET

BISKOPER I NORDEN

sakramenter. Alt dette bevares, og bevares så meget bedre som det ikke lenger bare bindes til en struktur eller ytre organisasjon, men knyttes til Kristi og Helligåndens sendelse til menneskene. Den plass som tilkommer Peters etterfølgere blir ikke mindre ved at biskopenes kollegium på ny er blitt delaktige i hans ansvar. Tvert om får den dermed en verdensdimensjon. De mange teologiske skoler og retninger, og de ulike kulturer som Kirken favner, de forskjellige religiøse mentaliteter og de skiftende uttrykk for den samme tro, skader ikke denne tros hele og fulle enhet. De viser

gen, som virkelig kan samle verdens og menneskenes mangfold til et hele.

Ved slik å vise oss enheten i utvikling og bevegelse besinner det 20. århundres kirke seg på sitt egentlige oppdrag: Å være katolsk, universell, altfavnende — og finne sin enhet i dét.

De mange — og det ene brød.

Hvilke krav stiller så dette til oss, den enkelte kristne og våre menigheter? Det må hjelpe oss til å mestre den spenning omkring Kirkens fornyelse som mange i dag uroes ved, og som vi må lære å akseptere og bruke

for hele Guds mangfoldige folk: Jesu Kristi fortsatte nattverd i vår midte. Hva vi trenger til, er en eukaristisk fornyelse i våre menigheter, fordi Eukaristien er det egentlige samfunn, det dypeste vi kjenner i vår tro. I den virkeliggjøres enheten, og dette samfunn er åpent mot hele vår virkelighet.

Også her må vi lære å tenke sanne og dypere. Som med kirkesynet var kommunionen for mange blitt noe sluttet og stillestående, og mange av de vanskeligheter som i dag trykker såvel teologene som de enkelte troende overfor dette sakrament, har sin forklaring her. Vi må lære å forstå dette mysterium ut fra dets sanne natur: At det er vår næring og vårt liv på veien mot noe kommende — det Guds rike som ikke bare er «inne i oss» (Luk. 17, 21), men som først er opprettet når Gud engang er blitt «alt i alle» (1. Kor. 15, 28).

Heller ikke dette svekker mysteriet eller gjør det mindre realistisk for vår tro. Det styrker tvert om nattverdens betydning for Gudsfolket og for den enkelte, at vi lærer å se det i Inkarnasjonens og den fortsatt virkende frelseshistories lys.

Dette får også uttrykk i vår feiring av Eukaristien. Det er ikke bare den hyppige kommunion, men en virkelige hjertets og sinnets feiring av Herrens måltid som kristne brødre, det dreier seg om, så vi kan lære konsekvensen av at vi deler det ene brød — også når vi har forlatt Guds hus og hengir oss til all vår gjerning blant medmenneskene. Et rikt eukaristisk liv skulle gi oss en kjærlighetens fylde som virker langt ut over vår egen krets. Slik ville vi også i våre nordiske kirker tre inn i den liturgiske bevegelse på en levende måte, hvor forandringer i rubrikkene har mindre betydning enn den dype tilegnelse av all gudstjenestes innerste vesen: Fellesskapets virkeliggjorte Gudsforhold. Dette vesentlige er vi sammen om — det stiller våre innbyrdes spenninger og ulike meninger helt i skyggen for troens og kjærlighetens blikk.

Et sant Troens År.

Hvis dette Troens År har en mening, må det være denne: Ikke at vi sløvt og vanemessig gjentar gamle
(Forts. s. 76.)

Midt i en verden full av inntrykk, meninger og påstander er det Kirkens plikt — som i dette hyrebrevet — å forklare sammenhengen og veilede de troende.

bare at Guds åpenbaring i Kristus er bunnløs og uuttømmelig for menneskesinnet. De uensartede liturgiske tradisjoner og kirkeordninger bidrar bare til bedre å understreke at Guds gave til de mange i virkeligheten er én. Og trangen til enhet blir bare dypere, etterhvert som Kirken favner hele kloden og dens menneskehet i dens fulle utstrekning. Det er nettopp denne vilje til å følge menneskene, alltid og uoveralt, som har avslørt hvor utilstrekkelig det er å se enheten i en rent ytre ordening og disiplin. Det er bare Guds Ånd, slik som den gjorde seg maktfullt gjeldende på Pinseda-

til å vokse i sannhet og troskap mot Gud. For vi har en rekke interne problemer og gjør best i å erkjenne dette. Således vantrives enkelte, fordi ytre former forandres; de glemmer eller skremmes ved enhetens sanne natur. Dem vil vi inngi tillit. Andre sverger til nye former og ytre forandringer, som om de i seg selv er nok, men er lite villige til å betale prisen: nemlig at det alltid koster å la kjærligheten få det siste ord. Dem må vi inntrengende minne om nettopp kjærlighetens uavviselige krav.

Denne kjærlighet har i Kirken alltid hatt et hellig og sentralt møtested

LÆRERAKADEMIET – NY KIRKE

AV PATER FINN D. THORN

Det er forskjell mellom å forkynne Jesus Kristus som et motsigelses tegn, og å forkynne ham i motsigelses tegn. Når det siste skjer, så er det fare for at det rammes av det Jesus har advart mot, at saltet mister sin kraft. Med bekymring kan man spørre om ikke en slik kraftløs forkynnelse av det kristne budskap nettopp er det vi er vitne til i Norge i dag? Gjennom hele vårt århundre har den kristne forkynnelse stått i kirkestridens tegn. Stridens begynnelse kan så noenlunde dateres til utgivelsen av biskop J. C. Heuchs kampskrift «Mod Strømmen» fra 1902. Derefter fulgte striden om professor Johannes Ordings utnevning, som førte til opprettelsen av Menighetsfakultetet i 1908. Fra da av kan man si at kirkestriden er blitt institusjonell, knyttet til en privat teologisk institusjon, hvis eksistensberettigelse må sies å være begrunnet i at de teologiske motsetninger i den norske kirke krever en utdanning av prester uavhengig av eller i opposisjon til undervisningen ved universitetets teologiske fakultet. Dermed er forkynnelsen av evangeliet kløvd i to retninger knyttet til hvert sitt teologiske

institutt. At motsetningen etterhvert er blitt noe mildnet, og forholdet mellom de to fakulteter mindre spent, forandrer ikke selve saken, at prester i den samme kirke ikke kan utdannes til sin gjerning i fellesskap. For eksistensen av to teologiske fakulteter betyr ikke hos oss, som i mange andre land, en rikere variasjon i den teologiske forskning og utdanning, men bunner dessverre i en motsetning i synet på vesentlige sider av selve det kristne budskap. Det medfører at forkynnere av budskapet, kirkens prester, blir vurdert etter om de har studert ved universitetet eller ved Menighetsfakultetet, og mange menigheter ønsker ikke å få en prest utdannet ved universitetet. Her ligger grunnen til at man kan si at forkynnelsen av Jesus Kristus skjer i motsigelses tegn.

Det siste som er skjedd i denne forbindelse innenfor den norske kirke er opprettelsen av et Lærerakademi i Bergen, ut fra den begrunnelse at utdannelsen av kristendomslærere ved universitetenes religionsvitenskapelige institutter ikke gir garanti for at den skjer i overensstemmelse med Den hellige skrift og den lutherske

kirkes bekjennelse. Dermed er kirkestriden også ført inn i skolen, idet det er fare for at der også mellom lærerne vil skje en lignende diskriminering som blant prestene, mellom dem som er universitetsutdannet, og dem som har fått en bekjennelsestro utdanning på Lærerakademiet.

Hvor beklagelig en slik utvikling enn er, så må den i vår hjemlige kirkelige situasjon sies å være uunngeelig. Det ville være overfladisk, og sikkert også urettferdig, bare å betrakte den som uttrykk for stridbarhet fra det bekjennelsestro kristenfolks side. Saken har langt dypere årsaker, som ligger i selve kristendommens vesen, og som derfor må respekteres, like meget som den må beklages. Det er i selve kristendommens karakter av historisk åpenbaringsreligion at vi må søke den dypereliggende årsak til en kirkestrid som synes uløselig, og som derfor stadig på nytt blusser opp. For så brennende er de interesser som de stridende parter representerer at de heller tar stridens belastning enn at de gir avkall på sine posisjoner. Det tragiske i dette er at det er kristendommen selv som blir den skadelidende

DAGFIN WERENSKIOLDS KUNST

Dreyers forlag har sendt ut en praktbok i forbindelse med kunstneren Dagfin Werenskiolds 75 års dag til høsten. «Dagfin Werenskiolds trerelieffer» er redigert og samlet av Øistein Parmann, og ypperlige farvetrykk av en rekke av arbeidene gir boken preg av uvanlig kvalitet. Så er da også det første navnet på dens tabula gratulatoria ingen andre enn Hans Majestet, kong Olav.

Parmann har selv skrevet hovedartikkelen om «Vår store treskjærer», og i forbindelse med gjengivelsene av utkast til hoveddøren i Oslo Domkirke er det brukt tolkninger i dikt av Inge Krokann. Særlig spennende er ellers møtet med noen av kunstnerens nyere arbeider.

Bildet viser et av feltene i kunstnerens altertavle i Sandefjord kirke.

STRID?

part i denne konflikt, idet den kristne tro da fremtrer som et budskap i motsigelsens tegn. Her kan et forsøk på en klarleggelse av hva striden egentlig dreier seg om bidra, om enn ikke til en løsning av konflikten, så dog til større forståelse for de stridende parters motiver.

Som historisk åpenbaringsreligion har kristendommen to sider som er så innfiltret i hverandre at den ene betinger den andre, forat det kristne budskap skal fremtre i hele sin originalitet og fylde. Kristendommens historie begynner ikke med Jesus Kristus, men den regner det jødiske folks historie som sin egen forhistorie og religiøse bakgrunn. Den kristne kirke ser seg selv som det nye og sanne Israel, som har overtatt arven fra patriarkene og profetene i den gamle pakt. Abraham er alle troendes far, som ikke minst Paulus understreker, og profetene er forkynnere av den kommende Messias. En talende illustrasjon til dette har vi i beretningen om Jesu forklarelse, der han i et syn talte med to av det gamle Israels mest fremtredende skikkelser, Moses og Elias (Lk. 9, 30).

En konsekvens av dette historiesyn er at kristendommen har overtatt Det gamle testamente som sin egen hellige bok. I tillegg til den har den så føyet de 27 skrifter som ble til i løpet av det første århundre etter Jesu fødsel, og dette Nye testamente utgjør sammen med det Gamle en hellig Skrift. Guds ord til menneskene. Denne kjensgjerning at Guds ord foreligger i en bok som er blitt til i løpet av flere århundrer, og med en rekke kjente og ukjente forfattere som sitt opphav, gjør en historisk-kritisk undersøkelse av Skriften til en bydende nødvendighet, for derved å klarlegge forholdet mellom dens guddommelige og menneskelige side. Et slikt studium av Bibelen har da også foregått så lenge den kristne kirke har bestått. Den teologiske forskning opp gjennom århundrene har stort sett ikke vært annet enn en systematisk og vitenskapelig tilretteleggelse av studiet av den hellige Skrift. Det som i vår tid har gitt dette historisk-kritiske studium av Bibelen ny aktualitet og betydning er det veldige materiale som moderne arkeologi og historieforskning har kunnet fremlegge, i forening med de nøyaktige vitenskapelige me-

EN KLOVN

I tre hele dager varslet han om den store begivenhet. Først traff jeg ham på gaten, han sa: Du, min venn, jeg må snakke med deg. Jeg har en overraskelse til deg.

Neste dag lå det en skitten lapp i postkassen: Jeg kommer i morgen. Jeg har noe til deg.

Den tredje dag kom han ikke, til tross for kulda. Det er ingen lovmessighet i hans hode slik. Men han ringte, fra styrerens kontor antagelig: Er du på ditt kontor i morgen formiddag? Godt. Er du sikker?

Selv om jeg kjente ham en del, var jeg en smule nysgjerrig til slutt. Mest irritert kanskje. Hadde han vunnet det store lodd?

Han kom inn, tok meg i hånden og bukket, reflekser for ikke å bli kastet ut med en gang igjen. Han var aldri sikker noen steder. Jeg fikk plasert ham i stolen, han spurte om det var noe nytt, uinteressert i alt annet enn småsladder. Neei, jeg ventet på overraskelsen og var en smule kort i tonen.

Innekaldt var det også den dagen. Det hadde vært noe i veien med fyringsanlegget igjen.

Med et hørbart sukk dro han opp en halv flaske sprit av frakkelommen, en halvfull flaske. Satte den forsiktig på skrivebordet mellom oss. Han sa: Se her, det er til deg. Du er en fin mann, men

toder som denne forskning i dag er i besittelse av.

Da denne historisk-kritiske bibelforskning i slutten av forrige århundre fikk innpass ved vårt universitet skjedde det på en måte som skapte uro i vide kretser av det norske kristenfolk. Ut fra det historiske syn på de bibelske skrifter fremsto en teologi som syntes å fornekte viktige sider av det kristne åpenbarings-innhold. Og her er vi ved den annen side av det som karakteriserer kristendommens vesen: den er et guddommelig inngrep i historien. Som sådan, som en guddommelig åpenbaring, er den hevet over historiens omskiftelser. Den forvalter og forkynner evige sannheter som bevarer sin gyldighet for alle mennesker til alle tider. Det er denne side av kristendommen som store de-

du har ikke noe å drikke når det er kaldt. Se her, ta deg en god slurk nå.

Jeg så på øynene hans at han var nedslått fordi han ikke kom med noe annet etter all den forhåndsreklamen. Han husket den. Han var redd for avsløringen på en måte. Dessuten var det enormt vanskelig å gi fra seg flasken.

Jeg satt noen sekunder ganske stille og tenkte, så sa jeg så varsomt jeg kunne at det var best jeg ventet til senere med å ta meg en støyt. Jeg sa at det var så vanskelig å treffe tastene på skrivemaskinen hvis jeg hadde tatt meg en drink. Han lo støyende og vantro, måtte prøve selv. Han bommet stygt, var enig med meg i det der. En annen gang. Tok igjen flasken.

Så tok vi hverandre i hånden, skiltes som gode venner. Han syntes litt synd på meg, jeg så det. Men det gikk fint. Han gikk. Nå kan det vel gå uker før jeg støter på ham igjen.

Vel, la gå at han kommer på kontoret for å hvile litt i stolen (den som er skjenket av Sigrid Undset). La gå at han vil varme fingrene på radiatoren.

Det er likevel han som oppførte seg som en bra mann skal gjøre den dagen. Ikke det?

Nå, han er like bra som meg, hvis jeg skal begynne å regne opp mine private dumheter og feil og småsvindel. Absolutt like bra. Jeg vet ikke hvordan det er med mine lesere, de er kanskje så fine av seg at de ikke vil foreta noen sammenligning?

Likevel er det slik med mange av de vi passerer i alt for stor fart og travelhet hver dag. De er ikke så flinke som oss og de er ikke så fromme og de kan ikke noe og de vil svært lite:

Men av og til har de en liten vennlig tanke innenfor fillene. Og skulle vi ikke regne den for mer verd enn vi gjør?

ler av den norske geistlighet og det norske kristenfolk ikke har funnet tilstrekkelig varetatt av den teologiske undervisning ved universitetet, og som derfor i 1908 førte til opprettelsen av Menighetsfakultetet. Fra første stund ble det fra Menighetsfakultetets side hevdet at undervisningen også der skulle være fullt vitenskapelig, og at også der skulle det drives historisk forskning av den hellige Skrift. Men stort sett kan man vel si at Menighetsfakultetet er blitt stående — i alle fall i den offentlige opinion — som eksponent for en strengt dogmatisk og uhistorisk teologi, mens universitetets teologiske fakultet på sin side er blitt betraktet som det uortodokse arnested for en dogmefri og rent historisk teologi, uten tilstrek-

(Forts. s. 78.)

BLIKK på TIDEN

KNALLRØDT

■ Laboras Forlag i København som representerer venstreorienterte danske trosfeller, har sendt ut en samling av danske røster i presse og radio, *Midt i en brydningstid*. En av bidragsyderne er pater Vincent Duclos som blant annet får sagt et sannhetsord til noen og hver:

«De venstreorienterte kristne — et skrekkelig uttrykk — og de mer konservative kristne har to ting til felles: begge parter er kristne... og begge parter er intolerante. De som ikke er med meg er mot meg, og ettersom Helligånden ikke kan være mot meg, kan han altså ikke være med de andre. Pluralismen må være et feilgrep eftersom den gir plass for gale synspunkter, villfarelsen har ingen rettigheter.»

Tro om noen hører ham?

Forøvrig er det ingen vettug grunn til ikke å anbefale den knallrøde (jeg tenker på omslaget) boken. Noen vil være dypt uenig i noen avsnitt, andre vil være glade for at ordet *mangfoldighet* også dekker disse tankene.

Vi er kristne, tilsluttet den katolske verdenskirke. Og dagens enhet i vår kirke bygger nettopp på dette at vi lytter til hverandre og behandler hverandre på en skikkelig måte — dvs. ikke alltid tar våre private oppfatninger for en del av kirkelæren. Det gjelder begge veier.

KRISTNE?

■ Pastor Peter Wilhelm Bøckman hadde i Aftenpostens «Min mening»-spalte nylig (21. febr.) følgende spørsmål: Er katolikkene kristne?:

«Det planlegges et Fellesråd for kirkesamfunnene i Norge — og det har ført til en viss debatt. Noen vil ikke være med, bl. a. for ikke å risikere å komme i fellesråd med katolikkene. Andre blir med, og begrunner det bl. a. med at hver medlemskirke har veto mot nye medlemmer, slik at katolikkene ikke har særlig chance til å komme inn. Ifølge forslaget er nemlig katolikkene ikke med blant de kirkesamfunn som i første omgang innbys til å danne fellesrådet. Alle parter har altså — uansett ulikheter ellers — dette ene felles som noe selvsagt. Katolikkene skal holdes utenfor.»

Nå kan det være respektable, praktiske grunner for å danne et råd bestående utelukkende av protestantiske kirkesamfunn — likesom f. eks. frikirken i Norge allerede har dannet et råd bare for frikirker. Og det er jo heller ikke sikkert at den romersk-katolske kirke i Norge ville akseptere medlemskap i Fellesrådet, om den ble innbudt. Så dette er ikke et innlegg angående størrelsen og omfanget av Norske Kirkers Fellesråd. Det er derimot dette *selvsagte* for så store deler av norske kristne, både i statskirken og i frikirkene, at katolikkene skal holdes utenfor enhver form for kristent fellesskap, som vi vil sette spørsmålsteget ved.

Og dette spørsmålsteget må forme seg som et spørsmål til den som så selvsagt setter katolikkene utenfor: Anser dere katolikkene for kristne? Hvis ja — så er det en ganske umulig holdning, slik uten videre og konsekvent å utelukke dem fra alt kristent samkvem og fellesskap. Ifølge kristen tro er alle kristne ett i Kristus, og er dermed bundet sammen i et fellesskap som ikke kan fornektet og neglisjeres uten at man dermed fornektet selve sin egen kristentro. Er katolikkene å anse som kristne — så er det dermed og må det være satt et avgjørende *positivt fortegn* foran forholdet mellom dem og andre kristne i dette land. Det betyr ikke at vi uten videre er enige i alt eller slutter oss sammen i en felleskirke. Det betyr heller ikke at vi overstår eller aksepterer deres teologi eller deres kirkesyn, deres gudstjeneste eller deres fromhetsmønster — inklusive synet på helgenene og Maria. Det betyr kanskje ikke engang at det er så veldig viktig å sitte i organisasjoner og råd sammen. Men er katolikkene å anse som kristne — så er det dermed satt en *dynamikk* inn i andre kristnes holdning til dem —

en dynamikk som ikke kan la oss i fred før det er funnet former for kristent fellesskap og samkvem som svarer til dette faktum, at vi er kristne brødre, tross alt som skiller.

Hvor denne dynamikk mangler — hvor utelukkelsen av katolikkene ansees som det selvsagte og det rette — er eneste mulige konklusjon at katolikkene ansees som ikke kristne. Er dette virkelig meningen hos flertallet av norske protestantiske kristne? I så fall er det sensasjonelt: Den største kristne kirke — etter egen mening en kristen kirke — erklæres av andre kristne for å være ikke kristen. Men et slikt standpunkt er ikke bare sensasjonelt, det er usurpatorisk: For hvilken rett har man til å anse mennesker som bekjenner seg til Guds åpenbaring og frelsesgjerning i Kristus, for ikke-kristne? Gud alene kjenner hjertene — vi har å holde oss til menneskenes bekjennelse.

Den problemstilling som her er nevnt, gjelder forøvrig også overfor våre fåtallige gresk-ortodokse. Både når det gjelder katolikkene og de ortodokse, reiser spørsmålet seg ufrakommelig til de protestantiske kristne og kirkesamfunn i Norge: Anser dere dem som kristne, med de konsekvenser det innebærer — eller ikke?»

PROTEST OG DIALOG?

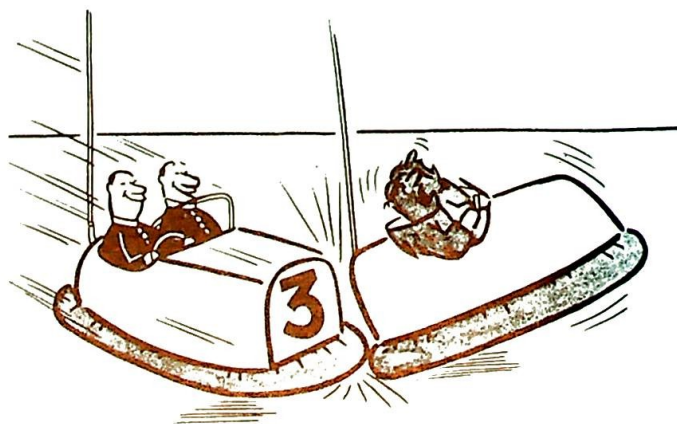
■ Den såkalte ny-radikalismen er oppe til en bred debatt for tiden i Dagbladet, i en serie som startet med en artikkel av Lars Roar Langslet (20. febr.). Langslet har akkurat det som Duclos etterlyser hos mange andre, han har en dyp toleranse og tålmodighet:

«Dagbladets innbydelse til debatt om norsk nyradikalisme innebærer vel en tro på muligheten for *dialog* mellom dem som vil stå utenfor og vi som plasserer oss innenfor systemet. En slik dialog var ennå mulig i begynnelsen av 60-årene, og foregikk i en viss utstrekning. Mellom venstre-sosialistiske studenter og oss yngre konservative var det dengang en meningsutveksling som jeg fant fruktbar. Etter hvert er jeg imidlertid blitt mer pessimistisk når det gjelder dialogen i dag. Så forandret er situasjonen at den neppe er mulig lenger. Det er bestemt umulig med de grupperinger hvis vesentlige diskusjonsinnsats er å konkurrere om å skrike høyest. Og selv med den filosofisk reflekterte gruppe er det vanskelig, kanskje umulig, fordi den felles basis for en meningsutveksling er så liten.

Faren ved dette resignerte standpunkt er at det innbyr til å lukke seg til for den moralske utfordring som nyradikalismen vitner om. Det ville være svikt mot den åpenhet og vilje til selv-korrigerende som er demokratiets styrke.

Vi bør derfor lytte til protesten, også når den umiddelbart forekommer vanvittig. Det er et uhyre viktig symptom at en så stor del av vår ungdom, og slett ikke den dårligste, drives til en så fundamental protest mot det samfunn som de fleste av oss befinner oss så såre vel i. Vi må bl. a. spørre oss selv: Har vi gitt utfoldelsesmuligheter nok for den idealitet og offervilje som de beste av vår ungdom står for? Eller stiller vi ikke større krav til dem enn at de friksjonsfritt skal gli inn i velferdssamfunnet og bli som oss andre?

Særlig når det gjelder vårt forhold til utviklingslandene står protestbevegelsen som et nødvendig korrektiv til den famlende og perspektivløse holdning som ofte synes å prege den offisielle politikk på dette felt. Her trenges i sannhet en nyorientering, bort fra de innsiktsløse overbud i godvilje, og frem til nøktern forståelse av de uhyggelige kjensgjerninger — og vilje til å ta konsekvensen av dem.

Men jeg tror ubetinget på muligheten av en slik nyorientering innenfor rammen av det demokratiske system og den liberale tradisjon som kjennetegner vårt samfunn. Og jeg er overbevist om at det ikke ville bringe oss et skritt nærmere løsningen av dette altoverskyggende problem om dette system ble avskaffet og erstattet med det autoritære system som er det eneste tenkelige alternativ.

Man kan klage over at folkestyret opererer langsomt, og i vår situasjon er utlevert til et enda langsommere byråkrati. Men byråkratiet er uunngåelig i ethvert funksjonsdyktig samfunn. Forskjellen er bare at med den maktkonsentrasjon som sosialismen nødvendigvis innebærer, all desentraliseringsvilje til tross, får byråkratiet enda bedre vekstvilkår. Den frie kritikk og åpne politiske virksomhet som demokratiet tross alt garanterer, gir langt større muligheter for selvkorrigering og nyorientering enn et system som konsentrerer det vesentlige av samfunnsmakten i et lite og selvsupplerende lederskikt. Selv om synlige og skjulte maktinstanser kan hemme denne selvkorrigering også i et demokrati, gir en slik styreform allikevel rom for den frihet som alene fortjener navnet: «frihet også for dem som tenker anderledes» (Rosa Luxemburg).

Den friheten er også ny-radikalernes privilegium (i Øst-Europa var det utenkelig at de kunne spille en slik rolle). Vi andre må bruke den, også til å ta den nyradikale utfordring på alvor, men på våre egne, gjennomtenkte premisser.»

Det er kloke ord Langslet får sagt her. Men først av alt skal vi kanskje notere oss den måten han sier tingene på. Det ville hjelpe om flere — på begge fløyer — tok etter.

SENSUR?

■ Totalforbudet mot den amerikanske filmen «Bonnie and Clyde» kan opp til et visst punkt absolutt diskuteres — etter undertegnede mening — på den måten Arbeiderbladet gjør redaksjonelt (22. febr.):

«Den meget omskrevne amerikanske filmen «Bonnie and Clyde» går sin seiersgang i alle land, og fra USA meldes at den er innstilt til Oscar-prisen.

I Norge er filmen totalforbudt av Statens Filmkontroll.

Denne gang er det så vidt vi forstår ikke sex som er den direkte årsak til forbudet, men vold. Det er uten videre klart at etter vår nåværende sensurlovgivning ligger begge disse områdene innenfor den rammen som er gjenstand for filmkontrollens skjønn.

Den som selv ikke har sett filmen kan ikke uten videre argumentere mot dette skjønnet. På den annen side er det så mange faglig kyndige og kulturbevisste personer også her i landet som har uttalt seg positivt om filmen at det er naturlig å stille spørsmålet om filmkontrollens skjønn er i overensstemmelse med samfunnets syn og interesser. Og det er nettopp dette skjønn filmkontrollen er satt til å øve — ikke den enkelte sensors mer eller mindre ømskinnete og subjektive syn på filmens vold og brutalitet.

Nå kan vold på lerretet være så meget. Vi ser stadig filmer der vold nærmest heroiseres, men det hender også at vold fremstilles til skrekk og advarsel. Etter hva vi forstår — og til og med fremstående gjester til Nordisk Råds sesjon har gitt uttrykk for det samme — er «Bonnie and Clyde» en film som tilhører den siste kategori.

Og da er det berettiget å spørre: Hva er det i norsk kultur og samfunn som gjør at vi i motsetning til innbyggerne i alle andre land ikke tåler å se en film som «Bonnie and Clyde»? Er vi sartere enn alle andre? Mer underutviklede? Mer motakelige for uønsket påvirkning?

Vi tror det ville være av den største interesse om Statens Filmkontroll — som her hos oss både har det første og siste ordet i slike saker — offentlig sa seg villig til å ta filmen for seg på ny, gjerne «i plenum» med tilkalte sakkyndige som det er anledning til.

Vi lever ikke lenger i en isolert utkant.»

Nei, vi gjør ikke det. Men det betyr at vi også kan lære av utlandet, for eksempel når det gjelder filmkontroll. Et avgjørende spørsmål i denne saken blir de nåværende aldersgrenser for «voksen film» her i landet — så lenge grensen er 16 år, er jeg enig med Statens Filmkontroll i forbudet. Hvem har myndighet til å reise spørsmål om en revisjon av disse grensene? I Frankrike må man, såvidt jeg vet, være 18 år — er en slik gradering umulig i Norge?

La oss få diskusjonen om dette kjernepunkt i saken, snarest.

Broder Andreas.

FRA BISKOPEN:

FASTEMANDAT 1968

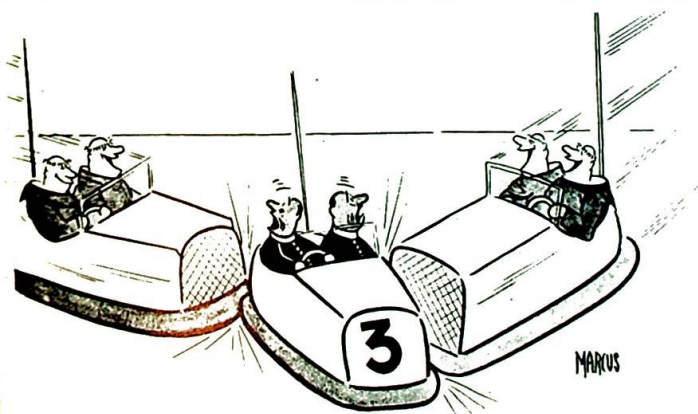
Kjære troende.

Mange katolske kristne føler seg usikre, ja kanskje endog beskjemmet fordi Kirken tilsynelatende ikke lenger gjør fastetidens 40 dagers ihukommelsestid av Jesu Kristi lidelse og dod til en personlig utfordring til bot og forsagelse. For har ikke Kirken i erkjennelsen av tidens og verdens problemer firet så sterkt på de formelle fastekrav at den selvfornektelse som ennå forlanges av oss nærmest blir å regne for symbolsk? Det kan se slik ut. Jeg vil derfor understreke at det her ikke dreier seg om at man nå bør gjøre mindre, men at det man gjør må ha et personlig askesens preg, tilpasset den enkeltes forhold og mulighet. Kirken gjentar, og dette gjelder hver især: *Den guddommelige lov pålegger alle troende å gjøre bot.* Det vil med andre ord si at de 40 dager som betegnes som *fastetiden* fortsatt skal ha en særlig botens karakter. Askeonsdag, fastens første dag, og Langfredag gjelder som faste- og abstinensdager: d.v.s. at alle troende da skal spise mindre og avholde seg fra kjøttmat. Fastebudet gjelder alle som har fylt 21 år inntil det 60. leveår. Det tillates på disse to dager bare ett fullstendig måltid om dagen og et mindre morgen og kveld. Ordene *fullstendig* og *mindre* må tolkes ut fra de normale spisevaner.

Abstinensbudet gjelder alle som har fylt 14 år.

Bortsett fra de to nevnte dager, er det overlatt de troende selv å finne sin egen form for botspraksis. Viktigst er det at vi ved å innleve oss i Kristi møysommelige og ensomme vei til Getsemane, Golgata og korset, lar oss inspirere til å ønske å komme ham nærmere, til å dele litt av hans tunge byrde. Noen vil ønske å gjøre noe ekstra for å redusere unødvendig konsum av tobakk, drikkevarer, sotsaker; andre vil føle seg inspirert til å gi avkall på overflødig avislesning, høre litt mindre radio, redusere TV-seingen, for å bruke den innsparte tid til god religiøs lesning, rosenkransbønn, korsveilandakt eller til stille bønn og meditasjon. Atter andre vil føle at denne tiden må brukes til større anstrengelser i nestens tjeneste: sykebesøk, visitter hos ensomme gamle, eller mer selvbeherskelse når det gjelder ufordelaktig omtale av andre. Kort sagt, fastetiden kan for enhver av oss bli en botstid med positivt, individuelt innhold, som det sømmer seg modne mennesker. La enhver legge sin egen plan og følge den. Til de unge har Kirken et særlig

(Forts. neste side)

«GI FASTEN MENING:»

NORDISK AKSJON IGANG

Den nordiske fasteaksjon 1968 er innledet: i katolske kirker og hjem i Sverige, Danmark, Finland og Norge finnes nå plakater og foldere som minner om det konkrete mål for vår fasteaksjon denne gang — vi skal være med på å bygge en sykepleierskole i Uganda i Afrika.

Byggearbeidene startes om kort tid. Norsk Utviklingshjelp har allerede bevilget 900 000 kroner til råbygget, under den forutsetning at Nordens katolikker gir 151 350 til arkitekt og ingeniørarbeide, opparbeidelse av tomt, innredning og undervisningsmaterieil.

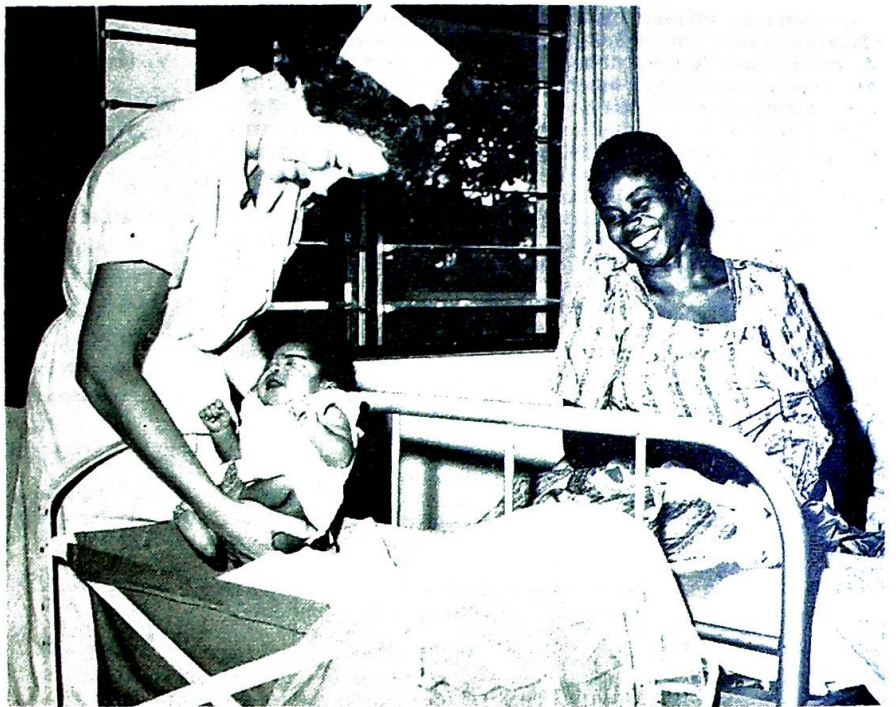
Skolen skal etter planen gi undervisning til 176 elever. Den blir ledet av Franciscan Missionary Sisters for Africa, en orden som driver en utstrakt misjons- og sykepleievirksomhet. Kongregasjonen begynte å arbeide i Uganda i 1903 og har nå 19 institusjoner i praktisk nestekjærlig virksomhet.

Blant søstrene finnes også søster Agnellus fra Norge som har virket der ned i 18 år.

Selve skolen vil gå inn som et ledd i driften av Nsambya Hospital, Kampala — et meget ansett og veldrevet sykehus med ca. 250 senger og utstrakt poliklinisk virksomhet.

Aksjonen til fordel for denne sykepleierskeskolen er, som «St. Olav» tidligere har påpekt, det første katolske utviklingsprosjekt på nordisk basis. Uganda er en ny nasjon med ca. 7,5 mill. innbyggere, hvorav en tredjedel er katolikker.

Bidrag kan sendes til Caritas Norge, Fagerborggaten 17, Oslo 3, postgiro 20 20 88 — eller til den stedlige sogneprest.

En barnepleierske i arbeid på et sykehus i Kampala. Årets fasteaksjon til fordel for en sykepleierskeskole vil sikre utdannelsen av stadig flere afrikanske kvinner i dette yrket.

Forøvrig vil vi gjerne minne om de nordiske biskopers ord om fastetiden:

«Fasten er en tid for bot og besinnelse — for erkjennelse av egen svikt og takknemlighet for Guds ufortjente miskunn.

Vi lever i en tid da det er mer nærliggende enn noensinne at en slik besinnelse får en konkret mening og en klar retning: Vårt lidende medmenneske.

Jesus Kristus har sagt: «Hva dere har gjort mot den minste av mine, det har dere gjort mot meg».

På denne måte får vår faste et innhold og et program vi alle må ta oss til hjerte, for virkelig å følge Ham som «synes inderlig synd på menneskene».

Over 200 delegerte samles i dagene 16.—20. april til en verdenskongress for katolsk ungdom. Kongressen holdes i Vest-Berlin og temaet for arbeidsgruppene er: *De unge vil fred.*

FASTEMANDAT 1968

(Forts. fra forrige side)

ord: litt mindre dans, kino og forlystelse til fordel for større innlevelse i fastetidens innhold.

Som et praktisk uttrykk for vilje til forsagelse vil alle som er istand til det legge en almisje, avpasset deres økonomiske mulighet, i de bøsse som skal settes opp i alle kirker og offentlige kapeller med påskrift: «Fastealmisser». Beløpene som således kommer inn vil i år over hele Norden tilfalle et U-landsprosjekt, nemlig Franciskanersøstrenes planlagte sykepleierskole i Kampala, Uganda.

Og så noen ord om årets øvrige fredager: Til minne om Kristi lidelse og død for oss på korset holder Kirken fast på at disse dager skal bevare botens preg. Boten kan bestå i absti-

nens fra kjøttmat — eller i en annen botsøvelse som f. eks. avholdenhet fra tobakk, alkohol, eller i almissegivning for et godt formål o. l.

Særlige festdager, d.v.s. Nyttårsaften, Nyttårsdag, 1. mai, 17. mai, Julaften eller én av de to Juledager regner ikke som botsdager når de faller på en fredag.

Og til sist: Tidsrommet for oppfyllelsen av Kirkens bud om Påsekommunionen er fastsatt fra 1. søndag i fasten til og med Treenighetssøndag.

Jeg ber Gud velsigne dere alle.

Gitt i Oslo 1. mars 1968.

† John W. Gran
Biskop

LITTERATUR

Felix Thoresen:
Jomfruen på Harm.
Dreyer 1967.

«Jomfruen på Harm» er en videreføring av Felix Thoresens debutbok «Ørnen på Harm» fra 1966, og er annet bind i en trilogi fra kristningstiden i Norge.

Bøkene handler om den hedenske Ulvungeætten på Nord-Møre, og dens kamp mot rikskongedømme og kristendom. Handlingen dramatiseres ved at et av ættens medlemmer, Heming Ulvsson, blir fostret i Irland, blir døpt og får en kristen oppdragelse. I «Jomfruen på Harm» vender han hjem med bl. a. sin lærer, papa Brendan, en brennende cluniasenser i sitt følge. Og kampen går mot klimaks i møtet mellom denne fanatiske presten og Hemings farmor, den trollkyndige og synske Åsa Volva, som er like fanatisk i sin tro på æsene.

Den ytre handlingen er meget spennende, men den største spenningen i boken ligger i skildringen av menneskenes sinn. Ættestoltheten, de alltid fremherskende hevtankene og frykten for alle ukjente makter hos de hedenske nord-

menn blir satt opp mot den kristne mildhet som er så forståelig for vikingene. Det kristne kravet om rett-troenhet og askese stilles opp mot juleblotets livsutfoldelse. Interessant er det også å følge de som står så og si med et ben i hver leir, som f. eks. Heming Ulvssøns merkebærer, som på sin unge herres bud lar seg døpe, men som rives og slites mellom Kristi krav og ættens krav.

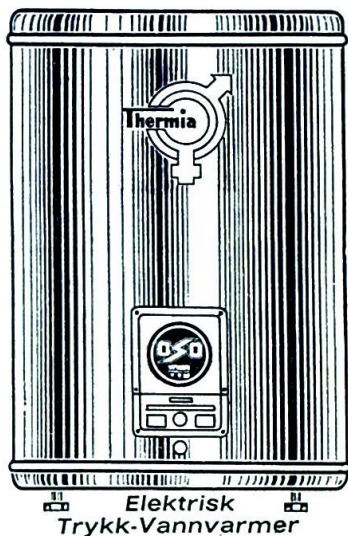
Det som fremfor alt gjør «Jomfruen på Harm» til fengslende lesning, er at forfatteren har klart å gi oss et troverdig bilde av det 10. og 11. århundrets mennesker, uten å gripe til det 20. århundrets

psykologisering. Personene står frem i kraft av sine egne og tidens forutsetninger. Få andre enn mestere i genren, som Sigrid Undset og Inge Krokann, har klart det.

Vi venter med spenning på avslutningen av trilogien.

Laila Njaastad.

Den katolske kirke i Finland ble den 15. februar opptatt som medlem av det finske økumeniske råd. Katolikkene får to representanter i rådet.

Masser av
varmt vann

OSLO SAFE SYSTEMET gir

- * Rimeligste pris
- * Enkleste montasje
- * Største effekt

**OSLO
SVEISEBEDRIFT**

TAKK FOR KONTINGENT!

Og en ekstra takk til alle som avrundet litt oppover!

Men mange har visst ikke funnet innbetalingskortet ??

Postgiro nr. 20 46 48.

ST. OLAV's eksp., Akersv. 5, Oslo 1

Rejser under katolsk ledelse i 1968

Skt. Annæ Rejser.

9. april—16. april (påsken) FLY Rom. 8 dage 925 kr.

5. juli—19. juli FLY Rom—Sorrento. 15 dage 1275 kr.

29. sept.—13. okt. FLY Firenze—Assisi—Rom. 15 dage 1275 kr.

Program og alle opplysninger: lærerinne frøken Annie Rastrup, Amagerbrogade 45, 2300 København. Tlf. SU 86.

Pastor d'Auchamps Rejser.

7. juni—21. juni FLY Firenze—Assisi—Sienna. 15 dage 1275 kr. Ledere: Fru E. Schwartz og Pater Duclos.

5. juli—25. juli TOG Ravenna—Rom—Assisi. 21 dage 1375 kr. Ledere: Fru E. Schwartz og Pastor d'Auchamp — eventuelt individuell hjemreise.

13. sept.—27. sept. FLY Rom—Assisi. 15 dage 1275 kr. Leder: Pastor d'Auchamp.

Program og alle opplysninger: Revisor Schwartz og frue: Ø. Farimagsgade 18, 2100 København, eller Pastor d'Auchamp, Vandtaarnsvej 5, 2860 Søborg, tlf. 690301.

«Den nordiske Valfart med fly til Lourdes» — Bispedømmets pilgrimsreise.

27. juni—3. juli. 7 dage 880 kr. — særpris for syge (Asile Notre Dame): 725 kr. Gejstlig leder: Msgr. Knud Ballin. Læge og sygeplejesker følger de syge.

Program og alle opplysninger: Fru L. Samson, Barsehøj 25, 2900 Hellerup. Tlf. GE 6341. Eller Translatør Lerche Nielsen, Bredgade 69, 1260 København. Tlf. PA 2539.

HYRDEBREVET - -

(Forts. fra s. 69.)

formler, men at vi skaper et levende, forpliktende forhold mellom vår tro og vårt liv. Denne personlige inderliggjørelse av troen er også det beste bidrag vi som katolske kristne kan yde til våre ikke-katolske medkristnes søken etter enhet og sann kristendom. Enhetens rent ytre tegn gir ikke det hele og fulle vitnesbyrd om hvem og hva vi er. Vi må dypere ned. For det er bare i dybden at den katolske enhet er en levende og virkende realitet — bare der kan vi med kraft vitne om Kirkens tale til alle mennesker. Vår misjon til en verden som nages av angst og villrede kan vi ikke opp-

fylle ved hensynsløs proselytisme, men bare ved den dype enhet mellom mennesker som har møtt Evangeliet og er blitt forvandlet, frie og frelste ved det. Ikke som en sekt lukket om sin egen salighet, men som mennesker som søker Jesu Kristi åsyn og nærvær i våre medmennesker: «Alt hva dere har gjort mot den minste av mine små, det har dere gjort mot meg» (Mt. 25, 40). I denne enhet, som er Guds kjærlighets verk, får våre kristne liv alene sin hele og sanne mening.

† *John Willem Gran*
Biskop av Oslo

† *Johannes Rùth*
Apostolisk Vikar for Mellom-Norge

† *Johannes Wember*
Apostolisk Vikar for Nord-Norge

† *John Taylor*
Biskop av Stockholm

† *Hans L. Martensen*
Biskop av København

† *Paul Verschuren*
Biskop av Helsinki

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Olavs kirke	}	Oslo
Bispegården		
St. Joseph's Institutt		
Vor Frue Hosp. Nerveavd.		
St. Dominikus kirke	}	Oslo
Lunden Kloster		
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem	}	Arendal
Sta. Katarinahjemmet		
St. Franciskus Kirke		
St. Franciskus Hosp.		
St. Pauls Kirke	}	Bergen
Vår Frue Kirke		
Marias Minde		
St. Franciskusøstrenes Moderhus		
Øyenklinikken	}	Drammen
St. Josephs Hosp.,		
St. Torfinns Klinik, Hamar	}	Hammerfest
St. Elisabeth Inst.		
St. Mikael's Kirke		
St. Mikael's Prestegård		
St. Theresia Hosp.	}	Hønefoss
St. Franciskus Hosp.		
St. Magnus Kirke	}	Lillestrøm
St. Magnus prestg.		
St. Elisabeth Hosp.		
Vår Frue Kirke		
Bispegården	}	Tromsø
St. Olavs Kirke,		
Bispegården	}	Trondheim
St. Olavs kirke		
St. Olavs Prestegård		
St. Olavs Klinik		

Ved bestilling av olje:
Oslo 68 34 60 - Service 68 34 69

LITURGISK KALENDER

SØNDAG 10. mars: Annen søndag i fasten. Evangelium: Matt. 17, 1—9, «Dette er min Sønn som jeg elsker, og som jeg har glede i».

MANDAG: Ev. Joh. 8, 21—29.

TIRSDAG: Ev. Matt. 23, 1—12.

ONSDAG: Ev. Matt. 20, 17—28.

TORS DAG: Ev. Luk. 16, 19—31.

FREDAG: Ev. Matt. 21, 33—46.

LØRDAG: Ev. Luk. 15, 11—32.

SØNDAG 17. mars: Tredje søndag i fasten. Evangelium: Luk. 11, 14—28, «Andre fristet ham og krevde et tegn fra himmelen av ham».

MANDAG: Ev. Luk. 4, 23—30.

TIRSDAG: Ev. Matt. 18, 15—22.

ONSDAG: Ev. Matt. 15, 1—20.

TORS DAG: Ev. Luk. 4, 38—44.

FREDAG: Ev. Joh. 4, 5—42.

LØRDAG: Ev. Joh. 8, 1—11.

Til tross for at tallet på katolikker i England har steget med 83 000 siste år, er tallet på prester gått tilbake med 133, ifølge 1968-utgaven av Catholic Directory.

Den olympiske klubb i San Francisco har endret sine lover og gitt farvede amerikanere adgang til medlemsskap i klubben. Dette er et direkte resultat av at en rekke kjente katolikker siste år forlot klubben i protest mot de diskriminerende bestemmelsene, deriblant byens erkebiskop, Joseph T. McGucken.

FRANCISKUSHJELPEN, OSLO

Enerhauggt. 4 - Tlf. 67 23 83
Kontortid 11—13.
Alle dager unntatt lørdag.

LEGMANNSRÅDET OSLO KATOLSKE BISPEDØMME

Kontortid hver onsdag kl. 18—20 i
Akersvn. 5, 1. etg. Tlf. 20 72 26

Menighetspleier

har midlertidig sitt kontor på St. Josephs
Institutt hver onsdag fra kl. 11—12.

Oslo Katolske Bibliotek

Akersvn. 5, Oslo - Tlf. 20 72 26

Åpent hver dag unntatt lørdag kl. 11-13.

Mandag—Onsdag—Fredag også fra kl.
17—19.

KATOLSK INFORMASJON

Studiebrev.

Skriv etter prosjekt.

P.boks 3664 gl.b. Oslo 1.

«Bær hverandres byrder», Gal. 6, 2.

CARITAS

Oslo bispedømmes sosialarbeide.

Send din gave til:

CARITAS, Fagerborggt. 17, Oslo 3.

Telefon 69 30 15

Postgiro 202 088 - Bankgiro 40/42.696

Kontaktklubben for eldre og enslige

åpent hus hver onsdag kl. 11—15,
i Europahjemmet, Fagerborggt. 17 II,
Oslo 3.

Det er hygge i en pakke Tiedemanns Gul

-fordi den smaker så godt!

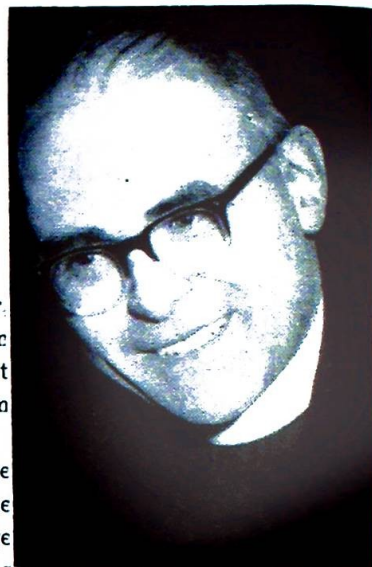
G 6 - 2402 - 64

25 ÅRS PRESTE-JUBILEUM

Dominikanernes prior, pater Albert Raulin kan den 19. mars feire sitt 25 års-jubileum som prest.

Pater Raulins sikre teologiske og praktiske skjønn og innsatsvillige energi har, siden hans

ankomst til Norge i 1945, gjort ham til en meget benyttet tillitsmann og gitt ham mange oppdrag både i hans egen orden og i bispedømmet. Under konsilets siste sesjon var han biskop Grans sekretær i Rom, har vært betrodd oversettelsen av en rekke konsildokumenter til norsk og har i den senere tid arbeidet, på spesielt oppdrag fra Biskopen, med samordningen og tilpassingen av våre søster-kongregasjoners virksomhet.

Det katolske nyhetsbyrået KNA som har sitt hovedkontor i Bonn kan i år feire 15 års jubileum. Ved siden av den nordamerikanske nyhetstjenesten NC News Service i Washington er KNA den største formidler av aktuelt nyhetsstoff i Kirken i dag med korrespondenter i mange land. En av de publikasjoner som nyder godt av tjenesten er «St. Olav».

FREDRIKSTAD

FREDRIKSTAD

<p>KJENTE FREDRIKSTAD- FIRMAER</p>	<p>Norske Fina ^{A/S} Bensin - Petroleum - Fyringsoljer - Smøreoljer FREDRIKSTAD TLF. 5 820 TØNSBERG > 12 371</p>	<p>C. HANSSENS Trykkeri og Bokbinderi Tlf. 13 056 FREDRIKSTAD</p>
<p>KÅRE KRISTIANSEN Fiskeforretning Telefon 13 190</p>	<p>Byens spesialforretning Olsson TAPÉT OG GULVBELEGG Agentgt. 2 - Tlf. 17 080</p>	<p><i>Andr. Panne</i> Kontormaskiner - Kontorutstyr Storgt. 4 - Fredrikstad Tlf. 12 945</p>
	<p>EDVARDSEN & NORHEIM A/S Autorisert Installatør Radio og Elektrisk utstyr Tlf. 11 220 - Fredrikstad</p>	<p>ØSTFOLDMEIERIET Avd. Fredrikstad</p>
<p>O. Henriksens Sønner Aut. Rørleggere og Rørhandel Etabl. 1904 FREDRIKSTAD Sentralbord 15 840</p>		

LÆRERAKADEMIET - -

(Forts. fra s. 71.)

kelig forankring i den kristne kirkes tradisjonelle tro. I virkeligheten er nok forholdet mellom de to fakulteter ganske anderledes nyansert. Universitetets teologiske fakultet er i dag neppe så «liberalt» som det vanligvis blir antatt, mens Menighetsfakultetet kanskje er det mer enn mange kristne av den gamle skole vil godta. Også for det teologiske kart gjelder det at det ikke alltid stemmer med terrenget,

Kardinal Veillot som tok moderne organisasjonsteknikk i bruk i erkebispedømmet Paris er død, 55 år gammel. Han ble i 1949 en av den daværende mgr. Montinis medarbeidere og ble i 1961 utnevnt til hjelpebiskop i Paris av pave Johannes. I de følgende år reorganiserte Veillot erkebispedømmet.

og de populære veiskiltene «ortodoks» og «liberal» er ofte misvisende.

Men det som man ikke kan komme fra er at i den norske kirkes konkrete liv og forkynnelse eksisterer der en kluft mellom disse to sider av kristendommen, dens historiske opprinnelse i et bestemt folk og fra en bestemt historisk person, Jesus fra Nasaret, og så dens tidløse og eviggyldige budskap. Her ligger kirkestridens dypeste årsak. Og fordi det forholder seg slik synes den uløselig, for begge sider representerer verdier som ikke kan oppgis. En sann kristen teologi kan ikke forsømme en kritiskvitenskapelig utforskning av kristendommens tilblivelse og historie. Men den kristne teologi kan heller ikke gi avkall på en systematisk og dogmatisk tolkning av det kristne åpenbaringsinnhold, formidlet til oss av Jesus Kristus. For å si det med andre ord, så må teologien ha som objekt både den historiske Jesus og kirkens Kristus, og det må skje på en slik måte at den med vitenskapelig rede-

lighet og med full forankring i Skriften kan fastslå at kirken gjør rett i å forkynne, slik den alltid har gjort, og som dens bekjennelsesskrifter vitner om, at den historiske Jesus er kirkens Kristus.

Denne forkynnelse må ikke vike tilbake for at Jesus Kristus fremstår som et motsigelsens tegn, for Evangeliet stiller nå engang de mennesker det henvender seg til foran et valg og en avgjørelse. Men det denne forkynnelse ikke har lov til er selv å skje i motsigelsens tegn. Og det er det som dessverre må sies å skje i den norske kirke i dag. Er da denne situasjon virkelig uløselig? På det hjemlige plan er det vanskelig å se hvordan denne indre strid skal kunne avvikles, så lenge den er låst fast i kirkelige institusjoner. Men når den norske kirke gjennom den økumeniske bevegelse trer i kontakt med andre kirker, og med det som rører seg i dem, ikke minst i den katolske kirke etter konsilet, kan det gi impulser som åpner for nye perspektiver. Da vil nødvendigvis mange foreldede po-

TRONDHEIM		OSLO	
INGV. ALSTAD Fisk - Sild Ilevollen 32 - Tlf. 20 291 Trondheim		<i>Joh. Weydahl & Co</i> Oslo - Centralb. 68 18 07	
		KAFFE og HERMETIKK en gros	
ARENDAL			
MØRLAND-SKO Tlf. 22 802 Selvvalgsforretning		ADEL ELLEFSEN Aut. Installasjonsforretning Tlf. 21 756 - Arendal - Tlf. 22 460	
OLAV SLAATTENE Blomsterforretning. Begravelsesbyrå Tlf. 21 958 Havstad, Arendal		BYGGMESTER HANS NILSEN Nesset 362 Arendal Tlf. 22 647	
		SHELL — ARENDAL TELEFONER: Kontor 22 013 Anlegget 21 848	
DRAMMEN		DRAMMEN	
GUSTAV THIELEMANN Pølse- og hermetikfabrikk Tlf. 83 41 84 - DRAMMEN		H. KOLDERUP N. Storgt. 12 - Bragernes Tlf. 83 13 62 - 83 36 48 Gå til fagmannen når det gjelder møbler	
 TYRILYS		TYRI FABRIKKER Drammen	
Har også landets eneste bivokspresseri		GUSTAV BØHM & SØN A/S Bakeri og Konditori Drammen	

sisjoner måtte falle, både i synet på den teologiske forskning, og i forståelsen av Kristi kirkes sanne vesen. Er det frykten for dette som gjør at innflytelsesrike kretser blant norske kristne stiller seg avvisende til den økumeniske bevegelse? Men en innstilling som fortrinnsvis er opptatt av å forsvare sine egne posisjoner kan føre til en stagnasjon og en isolasjon som lammer den evangeliske forkynnelses gjennomslagskraft. Det er selve kristendommens fremtid i det norske folk som her står på spill. For en kirke som ikke er enig med seg selv om det kristne budskap den skal forkynne, er kommet i motsetning til sin Herres bønn om at hans disipler må være ett forat verden kan tro.

Der må det tilføyes en viktig ting. Når situasjonen i den norske kirke i dag er alvorlig og gir grunn til bekymring, så har vi katolikker sannelig ingen grunn til å hovre. Vi har nemlig vår store medskyldighet i denne situasjon. For det første var det vår egen kirkes sørgelige forfall i senmiddelalderen som ble en vesentlig årsak til den kirkesplittelse vi i dag alle lider under. Dernest har vår

egen holdning til de ikke-katolske kirker siden reformasjonen vært slik at splittelsen ikke har kunnet overvinnnes. Og endelig nøler ennå i dag mange katolikker med helhjertet å gå inn for den økumenisme som søker å gjenopprette enheten. Av alle disse grunner er det vår simple plikt som kristne å erkjenne vår fulle solidaritet med våre brødre i den norske kirke. (Rom i februar 1968.)

OSLO

E. Sunde & Co. Rørleggerbedrift A/s

VARME- SANITÆR OG SPRINKLERANLEGG

C. Tennant Sons & Co. A.s

Tollbodgaten 27 - Oslo - Telefon 42 18 94

SØREN HANSEN

Kolonialforretning

Langes gt. 6 - Oslo
Telefon 20 37 24

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRÅ

Ullevålsvn. 1 - Oslo

Tlf. 20 79 06 - 20 79 05
Privat 55 77 87 - 69 43 72

Byggevarer - Beslag - Ovner
Verktøy - Fliser - Linoleum
Tapeter - Farvehandlervarer
Kjøkkenutstyr

THIIS & CO. A S

Haakon VII's gt. 1, Oslo
Sentralbord 41 77 30

NORENBERG & CO. A.S

MARGARINFABRIKK

OSLO

Leverandør av den bekjente
«NOCO» margarin

E. M. JACOBSEN

Bakeri & Conditori

Akersgt. 67

THRONSEN & CO.
BOKTRYKKERI

Bernb. Getzgate 3 b, Oslo
Telefon 20 40 02 - 20 70 02

TÅSEN BOK OG PAPIR A/S

ERLING THORNE

Kaj Munks vei 41, Oslo 8
Tlf. 23 02 40

Et godt tilbud!

«On The Rocks» glasset
„Portofino“

Laget av tindrende klart glass.
Lekkert i utførelsen og stø i formen.

Et alle tiders all-round glass.
Pris pr. stk. kr. 3.50.

Vi sender over hele landet mot postoppkrav.

Cralligani

Stortingsgt. - N. Slottsgt.
Vikaterrassene.

OBS: Bestilling på abonnement, annonser, og henvendelser vedrørende adresseforandring, kontigent o.l. bes vennligst rettet til bladets ekspedisjon: St. Olav Bokhandel, Akersveien 5, Oslo 1. Tlf. 20 72 48.

ARTIGE WESENLUND

Norsk filmhumor, fra Martin Gisti og Joachim Holst-Jensen frem til Leif Juster og Arve Opsahl, har usvikelig vært av den trauste og særdeles lettfattelige sorten: Ingen — absolutt *ingen* — skulle etterlates i noen som helst tvil om når de skulle le, hvis de da bestemte seg for dét. Det var dessverre ofte vanskelig.

Med fenomenet *Rolf Wesenlund* er noe nytt, og såre velkomment, trådt inn i norsk scenekomikk. Med «Mannen som ikke kunne le» gjør han spranget over i filmen. Mange som finner ham uimotståelig morsom når han er på sitt beste, vil kanskje konstatere at det er for tidlig. Filmstrimmelen er en hard og saklig affære, også — ja særlig — for humorister. I denne hans første film lykkes det da også bare halvt. Det rekker fremdeles til adskillig moro, men nå må han til å lære, hva kollegaen *Povel Ramel* har greid i Sverige: Den elegante lek, hvis godt skjulte hemmelighet er den jernharde, profesjonelle disiplin — ingen velment norsk omtrentlighet.

Er en svak for *Wesenlund*, nyter en uhemmet hans merkelige anonyme Østlandsmenneske, med den alvorlige, nølende, tafatte bruk av vårt troskyldige sprog/språk — en infamt treffsikker skildring av bylivets *Ola Nordmann* anno 1968. *Wesenlunds* parodiske evner er betydelige, i rollen som den «latterhemmede» hr. *Sonell* får han spilt ut en rekke av sine numre, muntert assistert av *Harald Heide Steen jr.* som en oppskjørtet psykiater og *Thea Stabell* som sjelelegens lite misunnelsesverdige assistent. Filmens intrige er syltynn — nærmest et løst påskudd for *Wesenlunds* mange *gags* og parodier. Noen av dem er ubetalelige, prisen tar visst et innlegg (i farver) i riktig norsk turist-film-stil med en «kommentar» så forloren, at den kunne vært ekte. Et farlig lite glimt av *Wesenlunds* fabelaktige grep på den naivt hjertelige og «naturlige» prestatonen er også med. Andre ganger stusser vi over halvgode lån, uttværede idéer, overanstrengte skisser. Igjen og igjen og dessverre igjen

ROLF WESENLUND og BIRGITTA ANDERSSON i den første norske film uten dypere mening, «Mannen som ikke kunne le», regissert av Bo Hermansson.

snubler norsk film over denne enkle, forsømte nødvendighet som heter *mannus* — en virkelig gjenarbeidet og stram tekst under bildene. Her strykes og strammes for lite, her stilles for slappe, ukritiske krav: Kunst er å kondensere stoff ned til nødvendigheter. Den såkalte «lette genre» svekker ikke dette nådeløse krav — den skjerper det. Nettopp inntrykket av ubesværet, avslappet lek oppnås bare gjennom minutøst, strengt slit. I denne filmen er der for mange tilfeldigheter — halv- og kvartgode sådanne. Det synes å

være en grunnlov i alle våre kunstarter, at norsk talent skal glimte i gråsteinen — aldri hugges rent ut.

Når dette er sagt, anbefales «Mannen som ikke kunne le» til alle som har nok barnesinn i seg til både kunne og ville le, i et gravalvorlig folk (jvf. ansiktene på trikken!) og i en ellers tung tid. Det rekker nemlig langt som det er. Og slutten er kanskje det artigste: Et samspill mellom et teknisk (dvs. «dødt») medium og en levende sal som er ganske utrolig velberegnet.

«BONNIE AND CLYDE»

er en amerikansk gangsterfilm av *Arthur Penn* som er totalforbudt av Statens Filmkontroll — det skjer ikke med mange filmer. Resten av verden hylder den for tiden mer eller mindre nyansert som et betydelig filmverk, på tross av dens helt spesielle form for skildring av vold og drap — i farver. Det er ikke vi som skal nedvurdere filmkontrollens varsomhet når det gjelder vold og sadisme på lerretet. Men en dansk filmanmelder som i årevis har inngitt oss tillit ved sunt menneskelig skjønn og artistisk nerve, «*Kristeligt Dagblad*»s anskrevne *Irmelin Thulstrup*, får oss unektelig til å lure adskillig over den norske statlige avgjørelse, ved å gi filmen en rosende anmeldelse og kalle den både kunstnerisk og menneskelig fengslende. Hun «forstår ikke riktig bl. a. Norges fremførelsesforbud». Mon ikke vårt stadig hissige diskuterte kontroll-problem i siste instans vil bli løst ved en spesiell omsorg for barn og unge, uferdige mennesker — og frihet for de voksne?

brm.

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Ansvarshavende redaktør: Åge Rønning.

Faste medarbeidere: Hallvard Rieber-Mohn O.P., Bitten Sand, Helge Erik Solberg, Gunnar Magnus og Jan Cato Mollestad.

Redaksjonens adresse: Akersveien 5, Oslo 1, telefon 20 72 26.

Redaktøren privat 28 01 04.

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo 1.

Kontortid 9—16. Lørdag 9—14. Telefon 20 72 48.

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene). Kr. 25 pr. år, kr. 12.50 pr. ½ år. Utlandet kr. 30.

Annoser: 10 dager før utg.dagen. 24 nr. årlig. - Postgiro 204 648.